

KINDERALIMENTATIE

Januari 2010

mr R. Nelemans

De auteur heeft grote zorgvuldigheid betracht in het weergeven van delen uit het geldende recht. Evenwel noch de auteur noch Boers Advocaten kan aansprakelijk worden gesteld voor schade van welke aard dan ook gebaseerd op onjuiste en/of onvolledige informatie.

Deze uitgave althans delen daarvan mag uitsluitend worden verveelvoudigd met volledige vermelding van de naam van de auteur.

Copyright © 2010

Indien echtgenoten, geregistreerd partners of samenwoners uit elkaar gaan en zij hebben samen kinderen, dan worden deze partijen geconfronteerd met kinderalimentatie. Dit kan zich voordoen in de echtscheidingsprocedure, maar de kinderalimentatie kan ook als zelfstandig verzoek worden ingediend (als bijvoorbeeld sprake is van samenwoners, die een kind hebben en uit elkaar gaan). Ook indien in het verleden al eens kinderalimentatie is vastgesteld en één van de ouders wenst de kinderalimentatie te wijzigen (door wijziging van omstandigheden zoals ontslag), worden partijen geconfronteerd met kinderalimentatie en de bijbehorende berekeningen.

Wat is kinderalimentatie?

Ten aanzien van minderjarige kinderen zijn beide ouders verplicht om bij te dragen aan de kosten van verzorging en opvoeding (totdat de kinderen 18 jaar zijn) en aan de kosten van levensonderhoud en studie (totdat de kinderen 21 jaar zijn). Deze laatste bijdrage dient door de ouder in beginsel aan het betreffende kind zelf te worden betaald. Op grond van de wet dienen de ouders naar draagkracht te voorzien in deze bijdrage.

Om de hoogte van de kinderalimentatie te bepalen, wordt uitgegaan van het netto besteedbaar inkomen van het gezin tijdens het huwelijk (of tijdens de samenleving). Immers, het gezinsinkomen is bepalend voor de uitgaven, die ten behoeve van een kind worden gedaan. Hoe meer ouders te besteden hebben, hoe meer ze - tot op zekere hoogte - kunnen besteden aan de kinderen. Het gezinsinkomen is dus de maatstaf bij het bepalen van de behoefte van het kind: de kinderen moeten in beginsel niet slechter af zijn na en door de (echt)scheiding van hun ouders.

Allereerst moet de rechtens relevante behoefte van de kinderen vastgesteld worden: wat kosten de kinderen? Om deze behoefte vast te stellen is in samenwerking met het NIBUD een systeem ontwikkeld dat gebaseerd is op CBS-cijfers. Dit systeem wordt ook door de rechtbanken gehanteerd. Aan de hand van de leeftijd van het kind, het aantal kinderen in het gezin en het gezinsinkomen kan bepaald worden wat de kosten per kind per maand zijn. In deze tabelbedragen zijn alle normale kosten van de kinderen begrepen, zoals voeding en kleding. Het is echter mogelijk dat er een correctie plaatsvindt op deze standaardbedragen, indien sprake is van bijzondere kosten. Hierbij kunt u denken aan de kosten van een gehandicapt kind, kosten van topsport en extra hoge schoolgelden.

Vervolgens wordt gekeken naar de draagkracht van de alimentatieplichtige ouder: wat is zijn/haar inkomen en wat zijn de maandelijkse lasten? De alimentatieplichtige moet financieel in staat zijn om kinderalimentatie te betalen. Om de draagkracht te bepalen zijn door de rechtbanken richtlijnen ontwikkeld, de zogeheten Tremanormen, die worden vastgelegd in een rapport Alimentatienormen. De rechtbanken zijn hier niet aan gebonden, maar volgen de richtlijnen over het algemeen wel.

Rapport Alimentatienormen

Het rapport Alimentatienormen geeft aanbevelingen om invulling te geven aan bovengenoemde wettelijke maatstaven: de behoefte en de draagkracht. In het rapport staat beschreven hoe het inkomen berekend wordt en welke lasten meegenomen worden bij de berekening van de draagkracht.

Per juli 2009 is een nieuwe versie verschenen waarin belangrijke wijzigingen staan, met name als het om kinderalimentatie gaat. Indien u te maken heeft met kinderalimentatie is het voor u zinvol om op deze wijzigingen te letten.

Op 1 maart 2009 is de wet 'Bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding' in werking getreden. Onderdeel van deze wet is een wijziging van artikel 1:400 van het Burgerlijk Wetboek. Door deze wijziging staat nu expliciet in de wet dat kinderalimentatie voorrang heeft boven alle andere onderhoudsverplichtingen, zoals partneralimentatie.

Voorheen was er geen wettelijke regeling, die deze prioriteit vastlegde. Hoewel partijen het vaak wel met elkaar eens waren dat de kinderalimentatie voor hun kinderen voorrang had op partneralimentatie, was dat niet wettelijk geregeld. Ook werd bij de verdeling van kinder- en partneralimentatie soms een fiscale afweging gemaakt. Voor kinderalimentatie kan tot een bepaald bedrag een aftrek buitengewone lasten verkregen worden; partneralimentatie is fiscaal volledig aftrekbaar voor degene die de alimentatie betaalt.

Nu staat er expliciet in de wet dat kinderalimentatie voorgaat boven partneralimentatie. Dat betekent dat eerst bepaald wordt of er draagkracht is voor het betalen van kinderalimentatie. Blijft er vervolgens nog draagkracht over, dan wordt er bepaald welk bedrag daarvan aan partneralimentatie wordt betaald. Overigens wordt er geen onderscheid tussen kinderen gemaakt. Indien sprake is van bijvoorbeeld alimentatieverplichtingen jegens kinderen uit een eerste en tweede huwelijk, dan moet het beschikbare bedrag aan draagkracht in beginsel gelijk worden verdeeld over de kinderen.

Relevante wijzigingen

Nu de prioriteit van kinderalimentatie is opgenomen in de wet, zijn er ook wijzigingen doorgevoerd in het rapport Alimentatienormen. De belangrijkste wijzigingen / aandachtspunten worden hieronder vermeld.

Kinderalimentatie éérs

Kinderalimentatie gaat vóór partneralimentatie. Er zal dus eerst gekeken moeten worden naar de draagkracht ten behoeve van kinderalimentatie en pas daarna, als er nog draagkracht over is, naar de partneralimentatie.

Bijstandsnorm

Uitgangspunt bij de bepaling van de alimentatie is dat de onderhoudsplichtige voor zichzelf tenminste een bestaansminimum moet behouden naast een redelijk gedeelte van hetgeen hij/zij aan alimentatie kan besteden (draagkrachtruimte). Dit bestaansminimum wordt bepaald door de bijstandsnorm, oftewel het bedrag dat de onderhoudsplichtige zou ontvangen als bijstandsuitkering indien hij/zij geen eigen middelen van bestaan heeft. Dit bedrag is afhankelijk van zijn/haar (nieuwe) gezinssituatie: alleenstaande (€ 909,-), alleenstaande ouder (€ 1.169,-), of gehuwd/samenwonend (€ 1.299,-).

Hoewel voor de partneralimentatie nog steeds gekeken wordt naar zijn/haar huidige gezinssituatie en de bijbehorende bijstandsnorm wordt toegepast, geldt dat niet meer voor kinderalimentatie. Omdat de kinderalimentatie voorrang heeft boven alle andere onderhoudsverplichtingen, wordt er bij de bepaling van de bijstandsnorm geen rekening gehouden met de nieuwe partner en/of nieuwe (stief)kinderen. De draagkracht kan dan volledig voor de kinderen worden aangewend. Daarom beveelt het Rapport Alimentatienormen aan om voor de alimentatieplichtige de bijstandsnorm voor een alleenstaande te hanteren, ook al is er sprake van een nieuwe partner en/of kinderen in zijn/haar (nieuwe) gezin.

Draagkrachtpercentage

Van de ruimte die de onderhoudsplichtige overhoudt om te besteden aan alimentatie (draagkrachtruimte), wordt een bepaald percentage bestempeld als draagkracht. Dit is het

bedrag dat de onderhoudsplichtige maandelijks kan missen aan alimentatie. Afhankelijk van de nieuwe gezinssituatie van de onderhoudsplichtige, was dit percentage 45 % (gezin) of 60 % (alleenstaande). Om de onderhoudsplichtige enige financiële ruimte te laten maar om hem/haar wel een prikkel te verschaffen om te blijven werken, wordt dit percentage bij kinderalimentatie op 70 % gezet. Dat betekent dat er dus meer draagkracht voor kinderalimentatie ontstaat.

Noodzakelijke lasten

Niet alle lasten worden meegenomen bij de berekening van de draagkracht. Alleen met noodzakelijke lasten wordt rekening gehouden, oftewel die lasten die ten opzichte van het onderhoudsgerechtigde kind als redelijke uitgaven kunnen worden beschouwd. Hiermee moet vooral gedacht worden aan:

- Huwelijkse schulden. Schulden aangegaan na de echtscheiding / verbreking samenleving worden niet snel meegenomen.
- Kosten omgangsregeling. Indien de onderhoudsgerechtigde omgang heeft met zijn / haar kind, dan kunnen daarvoor kosten worden opgevoerd (in beginsel € 5,- per kind per dag).
- De woonlast wordt volledig meegenomen, tenzij deze onredelijk is gelet op bijvoorbeeld het inkomen van de onderhoudsplichtige ten opzichte van de woonlast. Indien de onderhoudsplichtige samenwoont met een nieuwe partner, wordt de helft van de woonlasten meegenomen omdat de woonlasten dan immers gedeeld kunnen worden. Dit is anders indien aangetoond wordt dat de nieuwe partner een dergelijke bijdrage niet kan leveren.
- Er wordt alleen rekening gehouden met de premie ziektekostenverzekering van de onderhoudsplichtige en dus niet met die van een eventuele nieuwe partner.

Conclusie

Door bovengenoemde wijzigingen wordt, meer dan voorheen, prioriteit aan kinderalimentatie gegeven. Kinderen mogen niet de dupe worden van de (echt)scheiding van hun ouders en beide ouders blijven ook financieel verantwoordelijk voor hun kinderen.

Wilt u meer informatie over bovenstaande dan wel over alimentatie in het algemeen, neemt u dan gerust contact op met mr. R. Nelemans op telefoonnummer 0318 – 52 24 04 of rnelemans@boersadvocaten.nl